

B.Com. Semester - 5 (CBCS) Examination**Oct/Nov. - 2018****MANAGEMENT ACCOUNTING - 1 (DISC. SPE. ELE -3)****Time: 2:30 Hours****Marks: 70****Instructions:**

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-1 રોયલ લિ.ના તા.31-03-2017 અને તા.31-03-2018 ના વર્ષના પાકા સરવૈયા નીચે આપવામાં આવ્યા છે. (20)

જવાબદારીઓ	31-3-2017 રૂ.	31-3-2018 રૂ.	મિલકતો	31-3-2017 રૂ.	31-3-2018 રૂ.
ઈકિવટી શેરમૂડી	3,00,000	4,00,000	સ્થિર મિલકતો (મૂળ કિંમત)	8,00,000	9,70,000
સામાન્ય અનામત	1,70,000	2,00,000	રોકાણો	1,00,000	80,000
મૂડી અનામત	-	10,000	સ્ટોક	54,000	75,000
નફા-નુકસાન ખાતું	60,000	75,000	અન્ય ચાલુ મિલકતો	2,26,000	2,65,000
10%નાં ડિબેન્ચર	2,00,000	1,60,000	પ્રાથમિક ખર્ચા	20,000	10,000
ચાલુ દેવા	1,20,000	1,40,000			
ઘસારા જોગવાઈ	2,30,000	2,90,000			
કરવેરા જોગવાઈ	90,000	85,000			
સૂચિત ડિવિડન્ડ	30,000	36,000			
નહિ ચૂકવેલ ડિવિડન્ડ	-	4,000			
	12,00,000	14,00,000		12,00,000	14,00,000

વર્ષ દરમિયાનની વધારાની માહિતી:-

- (1) અગાઉના વર્ષોમાં સ્ટોકની કિંમત મૂળ કિંમત કરતા 10%ઓછી કિંમતે આંકવામાં આવતી હતી, તે હવે મૂળ કિંમતે દર્શાવવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું. તા. 31-03-2018નાં રોજ સ્ટોક મૂળકિંમતે જ દર્શાવેલ છે.
- (2) રૂ. 25,000માં એક યંત્ર વેચવામાં આવ્યું હતું, જેની પડતર કિંમત રૂ.50,000 હતી અને તેના પર રૂ.21,000નો ઘસારો કાપેલ હતો.
- (3) ચાલુ વર્ષે રૂ.95,000નો ઘસારો કાપવામાં આવ્યો હતો.
- (4) રૂ.14,000ની સ્થિર મિલકતો માંડી વાળી છે, જેના ઉપર પૂરેપૂરો ઘસારો માંડી વાળ્યો છે.
- (5) ડિબેન્ચર્સ પૈકી 20% ડિબેન્ચર 3% પ્રીમિયમ પરત કર્યા.
- (6) અમૂક રોકાણો નફાથી વેચવામાં આવ્યા હતા, તેનો નફો મૂડી-અનામત ખાતે જમા કર્યો છે.
- (7) વર્ષ દરમિયાન રૂ.80000 કરવેરાનાં ચૂકવ્યા છે.

ઉપરની માહિતી પરથી જરૂરી ગણતરીઓ સાથે ભંડોળની પ્રાપ્તિ અને ઉપયોગ દર્શાવતું પત્રક બનાવો.

અથવા

જવાબદારીઓ	31-3-2017 રૂ.	31-3-2018 રૂ.	મિલકતો	31-3-2017 રૂ.	31-3-2018 રૂ.
ઈકિવટી શેરમૂડી દરેક રૂ.૧૦નો	160000	320000	પાઘડી	40000	28000
10%ની રિડિમેબલ પ્રેફરેન્સ શેરમૂડી	80000	-	પ્લાન્ટ-યંત્રો	400000	444000
જામીનગીરી પ્રીમિયમ	-	60000	રોકાણો	48000	64000
સામાન્ય અનામત	96000	40000	સ્ટોક	72000	120000
નફા-નુકસાન ખાતું	76000	86000	દેવાદારો	140000	96000
11%ના કન્વર્ટિબલ ડિબેન્ચર્સ	160000	80000	લેણીહુંડી	12000	16000
ઘસારા ભંડોળ (પ્લાન્ટ - યંત્રો)	72000	92000	અગાઉથી ચૂકવેલ ખર્ચ	4000	8000
કરવેરાની જોગવાઈ	24000	32000	રોકડ/બેંક	12000	8000
ધાલખાધ અનામત	8000	12000	પ્રાથમિક ખર્ચા	12000	6000
દેવીહુંડી	16000	20000			
લેણદારો	32000	24000			
સૂચિત ડિવિડન્ડ	16000	24000			
	740000	790000		740000	790000

વધારાની માહિતી:-

- (1) ચાલુ વર્ષે કંપનીએ કાયદાની જોગવાઈઓનું પાલન કરી રિડિમેબલ પ્રેફરન્સ શેર 5% પ્રીમિયમે પરત કરેલ છે. પ્રેફરન્સ શેર પરત કરવા માટે સામાન્ય અનામતમાંથી રૂ.80000 મૂડીપરત અનામત ખાતે લઈ જવામાં આવેલ છે.
- (2) ચાલુ વર્ષે કંપનીએ દર બે ઈકિવટી શેરદીઠ એક બોનસ શેર વહેંચેલ છે, જે અંગે મૂડી પરત અનામતનો ઉપયોગ કરેલ છે. બોનસ શેર આપવા માટે 'રેકૉર્ડ ડેઈટ' તા.31-03-2017 નક્કી કરવામાં આવી છે.
- (3) કંપનીએ વર્ષે 2017-18 દરમિયાન 50% કન્વર્ટિબલ ડિબેન્ચર્સનું દરેક રૂ.10નો એક એવા 1600 ઈકિવટી શેરમાં રૂપાંતર કર્યું છે.
- (4) વર્ષે દરમિયાન રૂ. 100000ની પડતર કિંમતનું યંત્ર, જેનો એકત્રિત ઘસારો રૂ.50000 હતો, તે રૂ. 45000ની કિંમતે વેચ્યું હતું.
- (5) રૂ.24000ના રોકાણો રૂ.6400ના નફાથી વેચેલ છે.
- (6) ગઈસાલના કરવેરાની રકમ રૂ.30000 ચૂકવેલ છે અને ગઈસાલનું સૂચિત ડિવિડન્ડ પણ ચૂકવવામાં આવેલ છે.

ઉપરની માહિતી પરથી જરૂરી ગણતરી સાથે ભંડોળની પ્રાપ્તિ અને ઉપયોગ દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

માલસામાન	કિલો	કિલોદીઠ કિંમત રૂ.
અ	5	10
બ	3	12
ક	2	15

પ્રમાણ બગાડ, દાખલ જથ્થાના 10% જેટલું છે. તેની ભંગાર કિંમત કંઈપણ ઊપજતી નથી.

ખરેખર ઉત્પાદન 18000 કિલો થયું. ખરેખર માલસામાનની વપરાશ અને પડતર નીચે મુજબ હતી:

માલસામાન	કિલો	કિલોદીઠ કિંમત રૂ.
અ	9500	11
બ	7000	11
ક	4800	16

ઉપરની માહિતી પરથી માલસામનને લગતા તમામ વિચલનો શોધો. જરૂરી ગણતરી તથા મેળવણી સાથે દર્શાવો.

અથવા

પ્રશ્ન-૨ ‘રોઝ’ સાબુના ઉત્પાદનમાં પ્રમાણ મિશ્રણ અંગેની વિગત નીચે મુજબ છે.

(20)

માલસામાન A : 35%,

કિલોગ્રામદીઠ રૂ.25ના ભાવે

માલસામાન B : 65%

કિલોગ્રામદીઠ રૂ.36ના ભાવે

ઉત્પાદનમાં પ્રમાણ ઘટ 5% પડે છે.

જુલાઈ-2018 દરમિયાન ખરેખર વપરાશ:

માલસામાન A : 125 કિલો

કિલોગ્રામદીઠ ભાવ રૂ.27

માલસામાન B : 275 કિલો

કિલોગ્રામદીઠ ભાવ રૂ.34

ખરેખર ઉત્પાદન 365 કિલો થયેલ.

નીચેના વિચલનો શોધો.

(1) માલસામાન પડતર વિચલન (MCV)

(2) માલસામાન ભાવ વિચલન (MPV)

(3) માલસામાન મિશ્રણ વિચલન (MMV)

(4) માલસામાન ઊપજ વિચલન (MYV)

સાબિત કરો કે, $MPV+MMV+MYV=MCV$.

પ્રશ્ન-3(A) મજૂરીને લગતી પ્રમાણ અને ખરેખર વિગતો ‘x’ લિ.ની નીચે આપેલી છે.

(10)

પ્રમાણ વિગતો			ખરેખર વિગતો		
મજૂર પ્રકાર	કલાકો	કલાક દીઠ દર રૂ.	મજૂર પ્રકાર	કલાકો	કલાક દીઠ દર રૂ.
કુશળ	300	60	કુશળ	280	65
અર્ધકુશળ	700	20	અર્ધકુશળ	720	22
કુલ	1000		કુલ	1000	
પ્રમાણ ઉત્પાદન 800 કિલો			ખરેખર ઉત્પાદન 816 કિલો.		

નીચેનાં વિચલનો શોધો.

1.મજૂરી દર વિચલન (LRV),

2.મજૂર કાર્યક્ષમતા વિચલન (LEV)

3.મજૂરી ઊપજ વિચલન (LYV),

4.મજૂરી પડતર-ખર્ચ વિચલન (LCV)

$LRV+LEV+LYV=LCV$ ની મેળવણી દર્શાવો.

પ્રશ્ન-3(B) ‘પ’ લિ.ની મંજૂરી અંગેની પ્રમાણ વિગતો અને ખરેખર વિગતો નીચે આપેલ છે.

(05)

માસિક પ્રમાણ કલાકો =500; પ્રમાણ મજૂરીદર કલાકદીઠ=રૂ.18

જુલાઈ-2018માં 480 કલાક કામ થયેલ જેમાં નિષ્ક્રિય સમય 12 કલાક હતો. કુલ મજૂરી ખર્ચની ચૂકવણી રૂ.9360 હતી.

મજૂરી અંગેનાં પડતર, દર, કાર્યક્ષમતાં અને નિષ્ક્રિય સમય વિચલનો શોધો.

$LCV= LRV+LEV+ITV$ મેળવણી આપો.

અથવા

પ્રશ્ન-૩ નીચેની વિગતો પરથી મજૂરી અંગેના પડતર, દર, કાર્યક્ષમતા, મિશ્રણ અને પેટાકાર્યક્ષમતા સંબધી (15)
વિચલનો શોધો અને યોગ્ય મેળવણીઓ દર્શાવો

મજૂર પ્રકાર	પ્રમાણ કલાકો	પ્રમાણ દર કલાકદીઠ રૂ.	ખરેખર કલાકો	કલાકદીઠ ખરેખરદર રૂ.
પુરુષ	600	5=00	640	5=25
સ્ત્રી	400	2=00	390	2=20

પ્રશ્ન-4 મનમોહન લિ.ના હિસાબોમાંથી નીચેની માહિતી મેળવવામાં આવે છે: (15)

એકમદીઠ ચલિત પડતર રૂ.૩૬, એકમદીઠ વેચાણકિંમત રૂ.૬૦, સ્થિર ખર્ચા રૂ. 180000
ઉપરની માહિતી પરથી શોધો.

1. રૂ. 108000નો નફો કમાવવા વેચાણ એકમો
2. રૂ. 108000ની ખોટ હોય તો વેચાણ એકમો
3. એકમદીઠ રૂ.૮ નો નફો કરવા વેચાણ એકમો
4. એકમદીઠ રૂ.૮ ની ખોટ હોય તો વેચાણ એકમો
5. સમતૂટ બિંદુ (રૂ.માં)

અથવા

પ્રશ્ન-4 રિગલ લિ.નું છેલ્લો બે વર્ષનું પરિણામ નીચે મુજબ હતું. (15)

વર્ષ	પડતર (રૂ.)	નફો કે નુકસાન (રૂ.)
2016-17	820000	(-) 20000(નુકસાન)
2017-18	1120000	(+) 80000(નફો)

ઉપરની માહિતી પરથી શોધો.

1. નફા-જથ્થાનો ગુણોત્તર
2. સમતૂટ બિંદુ (રૂ.માં)
3. રૂ.1500000 ના વેચાણે સંભવિત નફો
4. રૂ.80000ની ખોટ થાય ત્યારે સંભવિત વેચાણ રૂ.
5. વર્ષ 2016-17 માટે સલામતીગાળો રૂ.

ENGLISH VERSION

Q.1

Following are the balance sheets of Royal Ltd. As on 31-03-2017 and 31-03-2018.

(20)

Liabilities	31-3-2017 Rs.	31-3-2018 Rs.	Assets	31-3-2017 Rs.	31-3-2018 Rs.
Eq.Share capital	300000	400000	Fixed assets (At cost)	800000	970000
General reserve	170000	200000	Investments	100000	80000
Capital reserve	-	10000	Stocks	54000	75000
P.& L.A/c	60000	75000	Other current assets	226000	265000
10% debentures	200000	160000	Preliminary expenses	20000	10000
Current liabilities	120000	140000			
Provision for depreciation	230000	290000			
Provision for taxation	90000	85000			
Proposed dividend	30000	36000			
Unpaid dividend	-	4000			
	1200000	1400000		1200000	1400000

Additional information during the year.

- (1) Decided to value stock at cost where as previously the practice was to value stock at cost less 10% while the stock on 31-03-2018 was correctly valued at cost.
- (2) Sold a machine for Rs.25000 the cost of which was Rs.50000 and the depreciation provided on it was Rs.21000.
- (3) Provided Rs.95000 as depreciation during the year.
- (4) Written of fixed assets costing Rs.14000 which was fully depreciated.
- (5) Redeemed 20% of debentures at 3% premium.
- (6) Sold some investments at a profit which was credited to capital reserve.
- (7) Tax was paid Rs.80000 during the year.

From the above information prepare fund flow statement with required calculations.

OR

Q.1

The following are the balance-sheets of Star Ltd. as on 31-03-2017 and 31-03-2018:

(20)

Liabilities	31-3-2017 Rs.	31-3-2018 Rs.	Assets	31-3-2017 Rs.	31-3-2018 Rs.
Eq.shares of Rs.10 each	160000	320000	Goodwill	40000	28000
10% redeemable pref. shares	80000	-	Plant-machinery	400000	444000
Securities-premium	-	60000	Investments	48000	64000
General reserve	96000	40000	Stock	72000	120000
P & L A/c	76000	86000	Debtors	140000	96000
11% convertible debentures	160000	80000	Bills receivable	12000	16000
Depreciation fund (plant-machinery)	72000	92000	Prepaid expenses	4000	8000
Taxation provision	24000	32000	Cash and bank	12000	8000
Bad debt reserve	8000	12000	Preliminary expenses	12000	6000
Bills payable	16000	20000			
Creditors	32000	24000			
Proposed dividend	16000	24000			
	740000	790000		740000	790000

Additional Information:-

- (1) During the year, company has redeemed preference shares at 5% premium after serving necessary requirement of Act. For the purpose of redemption of pref. shares, the amount of Rs.80000 has been transferred from general reserve, to capital redemption Reserve A/C
- (2) During the year company has distributed one bonus share for every two equity shares from capital redemption reserve. 31-03-2017 is the “record date” for the purpose of issuing bonus shares.
- (3) During the year 2017-18 the company has converted 50% of convertible debentures into 1600 equally shares of Rs.10 each.
- (4) A machine Costing Rs. 100000(Depreciation written off to the date Rs.50000) was sold for Rs. 45000.
- (5) Investments worth Rs.24000 have been sold out at a profit of Rs.6400
- (6) Rs.30000 have been paid as tax for the last year and the proposed dividend of the last year was also paid.

From the above information prepare fund flow statement with required calculations.

Q-2

Standard mix for a product of Damodar ltd. Is as under:

(20)

Material	Std.Kgs	Price per kg.Rs
A	5	10
B	3	12
C	2	15

Standard wastage is 10% of input quantity. Its ‘scrape value is nil.

Actual production is 18000Kgs. Actual consumption of material and its cost was as under:

Material	Kgs.	Price per Kg Rs.
A	9500	11
B	7000	11
C	4800	16

From the above particulars, find out all variances relating to material. Show required calculations and reconciliation.

OR

Q-2

The Following is the Standard Mix for the production of ‘Rose’ Soap.

(20)

35% material ‘A’ at Rs.25 per kg,

65% material ‘B’ at Rs.36 per kg.

A Standard Loss is 5% in production.

Actual consumption during July-2018:

Material ‘A’: 125 Kg at Rs.27 Per Kg.

Material ‘B’: 275 Kg at Rs.34 Per Kg.

Actual production was 365 Kg.

Find out following variances “

- (1) Material cost variance (MCV)
- (2) Material price variance (MPV)
- (3) Material mix variance (MMV)
- (4) Material yield variance (MYV)

Prove, $MPV + MMV + MYV = MCV$.

Q.3 (A) Standard and actual particulars related to Labour of 'X' Ltd. are given as under . (10)

Standard details			Actual details		
Labour type	Hours	Rate per hour Rs	Labour Type	Hours	Rate per hour Rs
Skilled	300	60	Skilled	280	65
Semi-skilled	700	20	Semi-skilled	720	22
Total	1000		Total	1000	
Stand yield 800 Kgs.			Actual yield 816 Kgs.		

Find Out following variances:

1.Labour rate variance (LRV), 2.Labour efficiency variance (LEV)

3.Labour yield variance (LYV), 4.Labour cost variance (LCV)

Reconcile $LRV + LEV + LYV = LCV$.

Q.3(B) Standard details and actual details related to labour of 'Y' ltd. Are given as under. (05)

Monthly standard hours =500; per hour standard labour rate Rs.18.

During July-2018 total 480 hours worked in which 12 hours were idle time.

Total labour cost was Rs.9360.

Find out variances related labour : Cost, Rate, efficiency and idle time.,

Reconcile, $LCV = LRV + LEV + ITV$.

OR

Q.3 Find out variances related to labour: Cost, Rate, Efficiency, mixed and sub-efficiency from the following particulars and sub-efficiency from the following particulars and show proper reconciliations. (15)

Labour Type	Standard Hours	Standard rate per hour Rs.	Actual Hours	Actual Rate per Hour
Men	600	5=00	640	5=25
Women	400	2=00	390	2=20

Q.4. The following information is obtained from the record of the Manmohan Ltd: (15)

Variable cost per unit Rs.36, Selling price per unit Rs.60, Fixed expenses Rs.180000

From the above data, find out:

- (1) The sales units to earn a profit of Rs.108000
- (2) The sales units, if there is a loss of Rs.108000
- (3) The sales units to earn a profit of Rs.8 per unit.
- (4) The sales units, if there is a loss of Rs.8 per unit.
- (5) Break Even point (in Rupees)

OR

Q-4

The Result of the last two years of Regal Ltd. Was as under:

(15)

Year	Cost(Rs.)	Profit or Loss(Rs.)
2016-17	820000	(-) 20000(Loss)
2017-18	1120000	(+) 80000(Profit)

From the above data, Find out:

- (1) Profit volume ratio.
- (2) Break Even point (in Rs.)
- (3) Probable profit on sales of Rs.1500000
- (4) Probable sales Rs., when loss is Rs.80000
- (5) Margin of safety (Rs.) for the year 2016-17.
